

## บทที่ 6

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ” ได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย

#### 1. สรุปผลการวิจัย

เทคโนโลยีสารสนเทศถือเป็นเครื่องช่วยการติดต่อสื่อสารที่มีความสำคัญมากในปัจจุบัน ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิต มนุษย์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาทำกิจกรรมทางด้านต่าง ๆ มากมาย การเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้มนุษย์ได้รับความสะดวกสบาย รวดเร็ว หากแต่ในอีกมุมหนึ่ง นอกจากประโยชน์มากมายดังที่กล่าวมาแล้ว เทคโนโลยีที่ทันสมัยอาจจะแฝงไว้ด้วยอันตราย อย่างที่เราคาดไม่ถึง ไม่ว่าจะเป็นอันตรายทั้งทางด้านร่างกายและทรัพย์สิน เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับ สถานีในฐานะด่านแรกที่ให้ความช่วยเหลือ ดูแลประชาชน จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบงานในการ ทำงาน ทั้งนี้เพื่อรับมือกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้นและ มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตเห็นถึงประโยชน์อย่างสูงในการศึกษา ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานี โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาถึงรูปแบบ เทคนิค วิธีการและช่องทางของอาชญากรรมที่กระทำผ่านทางเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อศึกษาโครงสร้างการดำเนินการบริหารจัดการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปราม การกระทำความผิดที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นองค์ประกอบในระดับสถานีตำรวจ เพื่อศึกษา แนวทางการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีในการป้องกันและปราบปราม การกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีในการดำเนินการกิจป้องกันและปราบปราม สืบสวน และสอบสวน อาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับความผิดทางอาญา ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากใช้เทคโนโลยีกระทำอาชญากรรม รวมทั้งเอกสารและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากผู้มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นองค์ประกอบในการกระทำผิด จำนวน 38 คน เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการศึกษา ประกอบไปด้วย รูปแบบ เทคนิค วิธีการและช่องทางของอาชญากรรมที่กระทำผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างการดำเนินการบริหารจัดการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสถานีในการดำเนินป้องกันและปราบปราม สืบสวน และสอบสวน อาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการนำเสนอผลการวิจัยจะใช้วิธีการพรรณนาตามวัตถุประสงค์

## 2. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ” สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

### 1) รูปแบบ เทคนิค วิธีการและช่องทางของอาชญากรรมที่กระทำผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบ เทคนิค และช่องทางของอาชญากรรมที่กระทำผ่านทางเทคโนโลยี แบ่งออกได้เป็น รูปแบบการทำความผิดของอาชญากรรมที่กระทำผ่านทางเทคโนโลยี ประกอบด้วย

(1) การฉ้อโกง โดยการหลอกลวงในการหลอกให้โอนเงินซื้อสินค้าแต่ไม่ยอมส่งสินค้าไปให้

(2) การหลอกลวง การหลอกลวงให้โอนเงินด้วยความรัก โรแมนซ์สแกม (Romance Scam) การขายของที่ผิดศีลธรรม เช่น การขายยาเสพติด การขายบริการทางเพศของผู้เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี และ คอล เซ็นเตอร์ (Call Center) เป็นต้น

(3) การเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่เหมาะสม ข้อมูลที่เป็นเท็จ เช่น ภาพโป๊ ภาพลามกอนาจาร เป็นต้น

(4) การหมิ่นประมาทโดยใช้เทคโนโลยี ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำผิดที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่ถูกกระทำเป็นอย่างมาก

โดยเทคนิคที่ใช้มักจะมีรูปแบบตั้งแต่

(1) การใช้หน้าเพจเพื่อทำการค้าขายและทำธุรกรรม การโฆษณาชวนเชื่อให้ร่วมลงทุน

(2) การใช้เครื่องมือสื่อสาร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ในการหลอกลวง

(3) การใช้คอมพิวเตอร์

ช่องทางในการกระทำผิดมักจะใช้ โทรศัพท์ อีเมล การแชร์เนื้อหาผ่านทางสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์

## 2) กระบวนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี

จากผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่สำคัญสำหรับกระบวนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินคดี ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการร้องทุกข์ กล่าวโทษ สอบสวน ฟ้องคดี หรือการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีมองว่าการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก และต้องใช้เวลา เพราะความยากในการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยเฉพาะพยานหลักฐานทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการรวบรวมหลักฐาน การพิสูจน์หลักฐาน จนทำให้หลายคดีไม่สามารถนำเข้าสู่การพิจารณาของศาล เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดได้ ความรู้เรื่องข้อกฎหมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานียังมีปัญหาในเรื่องของการตีความข้อกฎหมาย การส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศ กระบวนการดำเนินคดี เป็นการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ระดับสถานีส่วนมากมักจะเป็นคดีน้อย โกงในเรื่องการหลอกลวงซื้อของทางออนไลน์ การหมิ่นประมาท ซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดทางเทคโนโลยี ที่พบประกอบด้วย ความล่าช้าในการขอข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การขอข้อมูลจากธนาคาร เครือข่ายโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น โดยมีข้อสนับสนุนประกอบด้วย การจัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั้งทางด้านการป้องกันปราบปราม สืบสวนและสอบสวน การจัดให้มีผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าร่วมเป็นคณะทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินคดี รวมถึงจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะ เพื่อให้มีหน่วยงานที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะ

ทางเกี่ยวกับเทคโนโลยี โดยเฉพาะการมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะในการป้องกันปราบปราม การดำเนินคดี และการพิสูจน์หลักฐานอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

สอดคล้องกับแนวคิดการกระทำอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) ประเมินว่าสถานการณ์ของอาชญากรรมทางเทคโนโลยีนั้นวันจะทวีความรุนแรง และมีขยายวงกว้างขวางมากขึ้น ดังนั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) ในฐานะที่มีภารกิจรับผิดชอบในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม จำเป็นต้องสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในทุกระดับที่สังกัดในสถานีตำรวจทั้งหมดทั่วประเทศ สามารถรู้เท่าทันและรับมือกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นได้

### 3) แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี ประกอบด้วย ความรู้ด้านเทคนิคด้านการสืบสวนสอบสวน โดยการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในด้านการสืบสวนสอบสวนแก่เจ้าหน้าที่ในระดับสถานี ทักษะด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยเฉพาะปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์และหาตัวผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ที่ทำได้ล่าช้า และมักไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรูปแบบการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีเคยรับแจ้งความร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดี จะเป็นคดีข้อโกงโดยชื่อของทางออนไลน์แล้วไม่ได้สินค้าหรือสินค้าไม่ตรงตามที่สั่งซื้อ การบังคับใช้กฎหมายนั้น เห็นควรปรับปรุง แก้ไขกฎหมายให้ครอบคลุมและทันสมัย ควรเป็นกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่ครอบคลุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีทุกประเภท โดยเฉพาะในด้านของการตีความกฎหมาย

## 3. ข้อเสนอแนะ

### 2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1) เจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีที่ปฏิบัติหน้าที่ ทั้งในด้านการป้องกัน ปราบปราม สืบสวน และสอบสวน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของระบบคอมพิวเตอร์ และระบบสารสนเทศต่าง ๆ เมื่อผู้เสียหายมาร้องทุกข์ ทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีได้ทันท่วงที โดยเฉพาะ การรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งทำได้ช้าและยุ่งยาก ดังนั้นจึงควรมีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมความรู้ทางด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี โดยเฉพาะพนักงานสอบสวน

2) เจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี ยังมีข้อจำกัดในด้านการประสานงานกับส่วนราชการ และผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อขอตรวจสอบข้อมูลการใช้งาน นำมาประกอบการสืบสวนสอบสวน ดังนั้นจึงควรมีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะทางเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี

3) การกระทำความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจุบันมีรูปแบบที่หลากหลาย และเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ดังนั้นในการแก้ไขปัญหา จึงจำเป็นต้องพัฒนาวิธีการ และรูปแบบตามไป ซึ่งวิธีการและรูปแบบเดิม ๆ อาจใช้ได้ในบางคดี แต่บางคดีอาจใช้ไม่ได้ เพราะอาจจะเป็นหลักฐานที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินคดี ส่งผลให้เกิดปัญหาในทางคดีได้ ดังนั้น จึงควรมีการให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รับความรู้ที่ตรงกับเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ ขณะที่การโยกย้าย หรือสับเปลี่ยนตำแหน่งในบางหน่วยงาน ซึ่งบางหน่วยงานอาจจะยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเทคโนโลยีมากนัก จึงอาจจะทำงานได้ไม่เต็มที่ ในการแต่งตั้งโยกย้ายโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีความชำนาญ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องพิจารณาถึงประเด็นนี้ ประกอบในการพิจารณาแต่งตั้งด้วย

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สำหรับการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคดีการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย ใช้เวลาในการตรวจพิสูจน์น้อยเคลื่อนย้ายได้ง่าย และให้ผลการพิสูจน์ที่แม่นยำ ถูกต้อง และแน่นอน ทั้งนี้เพื่อลดระยะเวลาในการตรวจ

5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการตรวจสอบ การใช้มาตรการต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วเข้าไปดูแลผู้ให้บริการต่าง ๆ และผู้ใช้บริการ ก่อนเกิดการกระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรม

6) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วกว่าประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

7) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมพยานหลักฐาน ที่ยุ่งยากซับซ้อน และกระจายอยู่ในองค์กรต่าง ๆ ให้สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการประสานความร่วมมืออย่างเป็นระบบ

## 2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) เจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี และเจ้าหน้าที่ตำรวจในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานทางด้าน การแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี จำเป็นต้องมีการพัฒนาการ

ปฏิบัติงานให้มีความเท่าเทียมหรือมีความก้าวหน้ามากกว่าอาชญากร โดยเฉพาะความสนใจในการศึกษางานวิจัยของต่างประเทศ ที่มีความก้าวหน้าทั้งในรูปแบบการกระทำความผิดและการแก้ไขปัญหา ซึ่งการศึกษาหาความรู้ และผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานได้อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม มากยิ่งขึ้น เพราะการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก รวมทั้งให้ความสนใจต่อวิวัฒนาการของเทคโนโลยี ที่มีความเจริญและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

2) อาชญากรรมทางเทคโนโลยี มักจะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการของเทคโนโลยี การแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตามไปตลอดเวลา วิธีการและรูปแบบเดิม ๆ ในบางครั้งอาจจะใช้ไม่ได้ หรือการเก็บข้อมูลอาจจะทำให้ได้พยานหลักฐานที่ไม่เพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาทางคดีได้ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยรูปแบบใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปของการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี